

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistalenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Helminen, J., Markkanen, U. & Säilä, T. (2020) Terveysalan osaamisen kehittäminen lisä-, täydennys- ja erikoistumiskoulutusten keinoin. SOTETIE-hankeen blogi, 16.6.2020.

URL: <https://blogi.savonia.fi/sotetie/2020/06/16/terveysalan-osaamisen-kehittaminen-lisa-taydennys-ja-erikoistumiskoulutusten-keinoin/>

Terveysalan osaamisen kehittäminen lisä-, täydennys- ja erikoistumiskoulutusten keinoin

Tässä blogissa tarkastellaan terveysalalla työskentelevien vastauksia jatkokyselyyn eli heidän arvioitaan osaamisalueiden soveltuvuudesta ammatillisiin lisä- ja täydennyskoulutuksiin sekä erikoistumiskoulutuksiin.

SOTETIE-hankkeen työpaketin viisi (toimenpide 5.2) ennakkokyselyssä ja maaliskuussa 2020 järjestetyissä työpajoissa kartoitettiin sosiaali- ja terveysalalla työskentelevien näkemyksiä osaamisen kehittämistarpeista.

Ennakkokyselyn ja työpajojen tuloksiin perustunut jatkokysely (Webropol) lähetettiin sosiaali- ja terveysalan toimijoille vastattavaksi ajalla 17.4.–30.4.2020. Vastauksia saatiin 216 sosiaali- ja terveysalalta työskentelevältä. Vastaajista 50 (23 %) työskentelee terveysalalla. Heistä 8 (16 %) tekee asiakastyötä, 32 (64 %) johto- ja esimiestyötä ja 10 (20 %) kehittämis-, tutkimus- ja suunnittelutyötä. He työskentelevät sosiaali- ja terveydenhuollon eri yhteistoiminta- / erityisvastuualueilla: 12 (24%) HYKS:n, 6 (12%) TYKS:n, 9 (18%) TAYS:n, 7 (14%) KYS:n ja 16 (32%) OYS:n ervan alueilla. Tässä blogissa tarkastellaan terveysalalla työskentelevien vastauksia jatkokyselyyn. Sosiaalialalla työskentelevien vastauksia jatkokyselyyn tarkastellaan blogissa ”Sosiaalialan osaamisen kehittäminen lisä-, täydennys- ja erikoistumiskoulutusten keinoin”.

Alkuvuoden ennakkokyselyyn vastanneet ja työpajoihin osallistuneet kuvasivat osaamisen kehittämistarpeita, jotka ovat sosiaali- ja terveysalalla työskentelevien yhteisiä osaamisalueita. Jatkokyselyssä vastaajien tuli arvioida 33 sosiaali- ja terveysalan yhteistä osaamisaluetta soveltuvuutta ammatillisiin lisä- ja täydennyskoulutuksiin sekä erikoistumiskoulutuksiin. Terveysalalla työskentelevät (taulukko 1) arvioivat yhteisiä osaamisalueita sisältävien koulutusten soveltuvan lähinnä lisäkoulutuksiksi (½ –2 päivää) tai lyhytkestoisiksi täydennyskoulutuksiksi (1–5 op).

Vastausten perusteella (taulukko 1) mm. ammattietiikan, palvelujärjestelmän, motivoiva haastattelun ja lainsäädännön koulutussisällöt soveltuvat hyvin sosiaali- ja terveysalan yhteisiksi lisäkoulutuksiksi (½ –2 päivää). Koulutussisällöistä mm. asiakas-/ potilastyön dokumentointi/ raportointi, työelämä- ja alaistaidot sekä tiimityö arvioitiin puolestaan soveltuvan hyvin yhteisiksi lyhyiksi täydennyskoulutuksiksi (1–5 op). Mainittakoon vielä, että koulutus vaikuttavuuden arvioinnista arvioitiin soveltuvan yhteiseksi pitkäkestoiseksi täydennyskoulutukseksi (15–30 op).

Koulutus vaikuttavuuden arvioinnista arvioitiin soveltuvan yhteiseksi pitkäkestoiseksi täydennyskoulutukseksi.

Sosiaali- ja terveysalan yhteisten osaamisalueiden lisäksi alkuvuoden ennakkokyselyyn vastanneet ja työpajoihin osallistuneet kuvasivat ammattialakohtaisia osaamisen kehittämistarpeita. Jatkokyselyssä terveysalalla työskentelevien tuli arvioida 25 osaamisalueen soveltuvuutta terveysalalla työskentelevien ammatillisiin lisä- ja täydennyskoulutuksiin sekä erikoistumiskoulutuksiin. Nämä osaamisalueet olivat mm.

johtamiseen, substanssiin sekä yleisiin työelämätaitoihin liittyviä osaamisia, esimerkiksi rajattu lääkkeenmääräämisoikeus, eri erikoisalojen potilastyö, potilasohjaus ja monikulttuurisuus (taulukko 2).

Terveysalalla työskentelevät vastaajat arvioivat ammattialakohtaisen osaamisen kehittämistarpeisiin parhaiten vastattavan lyhytkestoisella täydennyskoulutuksella (1–5 op) ja pitkäkestoisella täydennyskoulutuksella (15–30 op). Vastauksissa korostui lyhytkestoisen täydennyskoulutuksen tarve seuraavilla osaamisalueilla: lääkehoito ja rokotukset, monikulttuurinen hoitotyö, uniapneapotilaan hoitotyö ja potilasohjaus (taulukko 2). Vastaavasti pitkäkestoisen täydennyskoulutuksen tarvetta arvioitiin olevan mm. päihdehoitotyön, neuropsykiatrisen hoitotyön, seksuaaliterveyden ja naisen hoitotyön sekä lasten ja nuorten mielenterveystyön ja neuropsykiatrisen hoitotyön -osaamisalueella (taulukko 2).

Pitkäkestoisen täydennyskoulutuksen tarvetta arvioitiin olevan mm. päihdehoitotyön, neuropsykiatrisen hoitotyön, seksuaaliterveyden ja naisen hoitotyön sekä lasten ja nuorten mielenterveystyön ja neuropsykiatrisen hoitotyön -osaamisalueella.

Vastaajat arvioivat terveysalalla työskentelevillä olevan tarvetta myös erikoistumiskoulutuksiin (vähintään 30 op). Erikoistumiskoulutuksen tarvetta arvioitiin olevan esimerkiksi seuraavilla osaamisalueilla (taulukko 2): hoitotyön johtaminen ja esimiestyö, sairaanhoitajien rajattu lääkkeenmäärääminen, akuutti- ja tehohoito (aikuiset ja lapset) ja vastasyntyneiden tehohoitotyö. Lisäksi jo aikaisemmin mainittu lasten ja nuorten mielenterveystyö ja neuropsykiatrisen hoitotyö -osaamiskokonaisuuden arvioitiin soveltuvan myös 30 opintopisteen laajuiseksi kokonaisuudeksi (taulukko 2).

Jatkokyselyssä oli esillä seitsemän uudeksi erikoistumiskoulutukseksi ehdotettujen koulutusten otsikot. Nämä olivat Perhetyön/perhehoitotyön, Lastensuojelunlaitostyön, Gerontologisen työn, Vammais- ja kehitysvammatyön, Kriisi- ja traumatyön, Sosiaalisen kuntoutuksen ja Tulevaisuuden sote-keskustoimintaan liittyvät erikoistumiskoulutukset. Kyselyssä mainittiin, että koulutukset olisivat 30 opintopisteen (810 tunnin) laajuisia, moniammatillisia erikoistumiskoulutuksia. Vastaajaa pyydettiin arvioimaan erikoistumiskoulutusten merkitystä omalla sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoiminta-alueellaan työskentelevien osaamisen kehittämisen näkökulmasta. Terveysalalla työskentelevien vastausten perusteella (taulukko 3) alan osaamisen kehittämistä edistävät parhaiten Gerontologisen työn (60%), Kriisi- ja traumatyön (40%) sekä Vammais- ja kehitysvammatyön (38%) erikoistumiskoulutukset (Suluissa on väittämään Erikoistumiskoulutus on merkittävä yhteistoiminta-alueellani työskentelevien osaamisen kehittämisen näkökulmasta ”samaa mieltä” vastanneiden prosenttiosuus). Erikoistumiskoulutusten näkökulmasta jatkokyselyn tuloksia kuvataan laajemmin SOTETIE-hankkeen blogissa ”Sosiaali- ja terveysalan ehdotuksia erikoistumiskoulutuksiksi”.

Terveysalalla työskentelevien vastausten perusteella alan osaamisen kehittämistä edistävät parhaiten Gerontologisen työn, Kriisi- ja traumatyön sekä Vammais- ja kehitysvammatyön erikoistumiskoulutukset.

Kirjoittajat

Jari Helminen yliopettaja (sosiaali-ala), SOTETIE-hankkeen koordinaattori Diakonia-ammattikorkeakoulussa

Ulla Markkanen, lehtori, SOTETIE-hankkeen asiantuntija Tampereen ammattikorkeakoulussa

Tiina Säilä, lehtori, SOTETIE-hankkeen projektipäällikkö Tampereen ammattikorkeakoulussa

SOTETIE on Euroopan sosiaalirahaston ja Pohjois-Pohjanmaan ely:n rahoittama hanke.

TAULUKKO 1. Terveysalan vastaajien arvio sosiaali- ja terveysalan eri ammattiryhmien yhteisten osaamisalueiden soveltuvuudesta erilaisiin koulutustyyppeihin. (n=50).

	Lisäkoulutus (½-2 päivää)	Lyhytkestoine n täydennyskou lutus (1-5 op)	Pitkäkestoine n täydennyskou lutus (15-30 op)	Erikoistumisk oulutus (vähintään 30 op)	Ei tarvetta lisä-, täydennys- tai erikoistumisk oulutukselle	En osaa sanoa	Vastaajia
Ammattietiikka	30	20	4	4	5	1	50
Asiakaslähtöisyys	20	27	14	4	4	0	50
Asiakas-/ potilasturvallisuus	20	26	15	5	3	1	50
Monia palveluja tarvitsevat asiakkaat/ potilaat	20	19	19	14	1	0	50
Lainsäädäntö	28	18	7	4	1	4	50
Sosiaaliturva	25	17	8	5	1	7	50
Palvelujärjestelmä	29	16	11	5	1	3	50
Asiakkaan/ potilaan kohtaaminen	24	23	12	3	3	1	50
Vuorovaikutus asiakkaan/ potilaan kanssa	25	23	12	4	3	1	50
Motivoiva haastattelu	28	24	8	3	2	0	50
Asiakkaan/ potilaan osallisuuden edistäminen	27	26	10	5	1	0	50
Kokemusasiantuntijuus	18	23	8	6	4	2	50
Hyvinvoinnin ja terveyden kokonaisvaltaisen arviointi	15	24	16	10	2	3	50
Toiminta- ja työkyvyn arviointi	18	20	20	12	2	2	50
Palvelutarpeiden arviointi	19	22	16	9	4	1	50
Asiakas-/ palveluneuvonta	22	25	11	5	5	1	50
Asiakas-/ palveluohjaus	18	20	16	8	5	3	50
Asiakas- ja palvelusuunnitelma	17	26	15	4	4	3	50
Asiakastyöprosessi	17	23	10	5	4	8	50
Asiakas-/ potilastyön dokumentointi / raportointi	22	29	10	5	2	1	50
Monialainen ja -ammattilinen työ	24	26	14	6	1	1	50
Verkostotyö	25	27	5	3	1	5	50
Digitaaliset palvelut ja sähköinen asiointi	23	26	16	9	1	0	50
Robottiikka	18	19	12	7	3	11	50
Näyttöön perustuva toiminta	16	24	21	10	3	3	50

Jatkuva oppiminen	24	22	6	6	4	4	50
Työelämä- ja alaitaidot	24	29	9	4	3	2	50
Tiimityö	26	28	11	4	3	1	50
Työhyvinvointi	26	27	11	8	2	0	50
Laatutyö ja sen arviointi	11	26	23	8	3	2	50
Vaikuttavuuden arviointi	12	18	28	8	2	2	50
Kehittämisen ja tutkimustyö	9	18	23	13	3	4	50
Opiskelijan ohjaus	18	27	11	3	4	3	50
Yhteensä	698	768	432	209	90	80	

TAULUKKO 2. Terveysalan vastaajien arvio terveysalalla työskentelevien osaamisen kehittämiseen liittyvien osaamisalueiden soveltuvuudesta erilaisiin koulutustyyppeihin. (n=50).

	Lisäkoulutus (½–2 päivää)	Lyhytkestoinen täydennyskoulutus (1–5 op)	Pitkäkestoinen täydennyskoulutus (15–30 op)	Erikoistumiskoulutus (vähintään 30 op)	Ei tarvetta lisä-, täydennys- tai erikoistumiskoulutukselle	En osaa sanoa	Vastaajia
Sairaanhoitajien rajattua lääkkeen määrääminen	2	6	19	26	3	3	50
Lääkehoito ja rokotukset	11	29	17	6	1	4	50
Akuutti- ja tehohoito (aikuiset ja lapset)	5	11	17	24	4	5	50
Kivunhoito	13	22	21	14	3	3	50
Perioperatiivien hoitotyö	8	16	22	16	5	6	50
Diabetespotilaiden hoitotyö	12	21	21	16	2	4	50
Sydänpotilaan hoitotyö	10	21	23	12	3	5	50
IBD-potilaan hoitotyö	10	20	19	8	3	8	50
Uniapneapotilaiden hoitotyö	13	24	20	8	3	4	50
Seksuaaliterveys ja naisen hoitotyö	10	21	24	10	3	6	50
Seksuaaliterapia	8	18	17	17	3	6	50
Äitiyshoitotyö	8	13	23	12	4	8	50
Vastasyntyneiden tehohoitotyö	5	9	19	24	4	7	50
Lasten ja nuorten hoitotyö	11	19	20	21	2	5	50
Lasten ja nuorten mielenterveys- ja -neuropsykiatrisen hoitotyö	6	15	24	25	2	3	50
Neuropsykiatrisen hoitotyö	7	16	25	20	4	5	50
Päihdehoitotyö	11	17	26	22	1	4	50
Mielenterveys hoitotyö	12	16	23	23	1	4	50
Hoitotyö kotisairaalassa	7	20	23	12	4	6	50
Monikulttuurien hoitotyö	17	25	23	8	2	3	50
Potilasohjaus	19	23	18	4	2	3	50
Kuvantamisen ja säteilyn käyttöön liittyvää toimintaa	7	18	13	14	4	8	50
Sonografia	4	12	14	10	3	16	50
Fysioterapeuttien suoravastaanotto toiminta	5	13	20	11	5	10	50
Hoitotyön johtaminen ja esimiestyö	7	16	16	27	1	2	50
Yhteensä	228	441	507	390	72	138	

TAULUKKO 3. Terveysalan vastaajien arvioi erikoistumiskoulutusten merkityksestä omalla yhteistoiminta-alueella työskentelevien osaamisen kehittämisen näkökulmasta. (n= 50)

Erikoistumiskoulutus (30 opintopistettä, 810 tuntia) on merkittävä yhteistoiminta-alueellani työskentelevien osaamisen kehittämisen näkökulmasta.	Samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Eri mieltä	En osaa sanoa
Perhetyön/ perhehoitotyön erikoistumiskoulutus	32%	36%	2%	6%	24%
Lastensuojelun laitostyön erikoistumiskoulutus	34%	28%	10%	6%	22%
Gerontologisen työn erikoistumiskoulutus	60%	18%	6%	4%	12%
Vammais- ja kehitysvammatyön erikoistumiskoulutus	38%	26%	10%	2%	24%
Kriisi- ja traumatyön erikoistumiskoulutus	40%	30%	10%	2%	18%
Sosiaalisen kuntoutuksen erikoistumiskoulutus	34%	28%	10%	8%	20%
Tulevaisuuden sote-keskustoiminta erikoistumiskoulutus	32%	40%	8%	8%	12%